

تولید اجتماعی فضای شهری

مارک گاتدینر

ترجمه آیدین ترکمه

انتشار کتاب در نشست شماره ۱۸ مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۲۹

شورای چاپ و نشر شهرداری تهران

به تصویب رسیده است.

سرشناسه	:	گاتدینر، مارک، ۱۹۴۳ - م.
عنوان و نام پدیدآور	:	Gottdiener, Mark
مشخصات نشر	:	تولید اجتماعی فضای شهری / تألیف مارک گاتدینر؛ ترجمه آیدین ترکمه.
مشخصات ظاهری	:	تهران: شهرداری تهران، مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران، ۱۳۹۹.
شابک	:	۳۲۷ص.
وضعیت فهرست‌نویسی	:	۹۷۸-۶۲۲-۷۵۰۲-۰۴-۶
یادداشت	:	فیپا
موضوع	:	عنوان اصلی: The Social production of urban space, 2nd ed 1994.
موضوع	:	شهرهای بزرگ -- ایالات متحده
موضوع	:	Metropolitan areas -- United States
موضوع	:	حومه‌ها -- ایالات متحده
موضوع	:	Suburbs -- United States
موضوع	:	شهرنشینی
موضوع	:	Urbanization
موضوع	:	نام‌ه‌شناسی شهری
موضوع	:	Sociology, Urban
موضوع	:	اقتصاد مارکسیستی
موضوع	:	Marxist economics
موضوع	:	کاربری زمین
موضوع	:	Land use
شناسه افزوده	:	ترکمه، آیدین، ۱۳۰۰ - ترجمه
شناسه افزوده	:	شهرداری تهران، مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران
شناسه افزوده	:	Tehran Municipality, Tehran Urban Planning and Research Center
رده بندی کنگره	:	HT۳۳۴
رده بندی دیویی	:	۳۰۷/۷۶۰۹۷۳
شماره کتابشناسی ملی	:	۷۴۰۶۲۳۴
وضعیت رکورد	:	فیپا

مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران

تولید اجتماعی فضای شهری

تألیف: مارک گاتدینر

ترجمه: آیدین ترکمه

صفحه‌آرایی و طراحی جلد: موسسه فرهنگی و هنری نگاه نو تهران

ویراستار ادبی: فاطمه رشوند

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۹

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

بها: ۳۰۰۰۰۰ ریال

ناشر: انتشارات مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۵۰۲-۰۴-۶

کلیه حقوق چاپ برای ناشر محفوظ است.

نشانی: خیابان شریعتی، خیابان پل رومی، خیابان شهید اکبری، نبش خیابان آقابرگی، شماره ۳۲

تلفن: ۲۲۳۹۲۰۸۲

کدپستی: ۱۹۶۴۳۵۶۱۱

rpc.tehran.ir

info.rpc@tehran.ir

۷	سخن نخست
۹	پیش‌گفتار
۱۳	پیش‌گفتاری بر چاپ اول
۱۵	پیش‌گفتاری بر چاپ دوم
۲۷	فصل اول: درآمد
۵۵	فصل دوم: بوم‌شناسی شهری، اقتصاد و جغرافیا: تحلیل فضایی و گذار
۱۰۳	فصل سوم: اقتصاد سیاسی مارکسی
۱۴۳	فصل چهارم: پارادایم‌های سیال: بحث درباره نظریه فضا
۱۸۹	فصل پنجم: فراسوی اقتصاد سیاسی مارکسی: فرمول سه‌تایی و تحلیل فضا
۲۲۷	فصل ششم: ساختار و عاملیت در تولید فضا
۲۶۱	فصل هفتم: بازساختاردهی فضای سکونت
۲۹۵	فصل هشتم: اجتماع، آزادی/اختیار و زندگی روزمره

سخن نخست

امروزه اجماع بالایی بر این دارد که پرداختن به فضا صرفاً توجه به جنبه‌های فیزیکی شهر نیست و تصمیم‌گیری در این ارتباطاً نیازمند توجه به ابعاد اجتماعی این مفهوم است. واقعیت این است که پدیده‌ها در مکان‌های مختلف و به شکل‌های متفاوتی اتفاق می‌افتند و این نشان‌دهنده نقش و جایگاه فضا در این زمینه است. فضای یکی از ویژگی‌های سازمان اجتماعی است. فضا هم محصول روابط اجتماعی و هم خلق‌کننده روابط و مناسبات اجتماعی است. شکوفایی روابط اجتماع مستلزم فضایی است که زندگی اجتماعی را شکل می‌دهد. بنیان زندگی شهری و به تبع دگرگونی زندگی روزمره، نیازمند توجه جدی به فضا است. خیابان‌ها، محلات، پارک‌ها و میدان‌های شهری فضاهای روزمره‌ای هستند که برده‌ها در آنها زندگی شهری را تجربه می‌کنند. مردم از طریق این فضاها مسائل انتزاعی زندگی شهری را با همه جنبه‌های آن فهم می‌کنند. نابرابری‌های اجتماعی جلوه‌های فضایی دارند. به سختی می‌توان فرایندهای جدایی‌گویی اجتماعی شهر را مستقل از فضا توضیح داد، نمود این نابرابری‌ها توزیع نابرابر منابع در شهر است که از منطبق با تقسیم‌بندی خاص تبعیت می‌کند. در سیاستگذاری و برنامه‌ریزی شهری زمانی می‌توانیم به نتایج مطلوب و خروجی‌های مورد انتظار دست پیدا کنیم که ابعاد اجتماعی به درستی فهم و واکاوی شود. با توجه به ماهیت چند بعدی بودن فضا که شامل جنبه‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، نهادی، فرهنگی، زیست محیطی و نشانه‌شناختی است، فهم و درک درست از آن نیازمند نگاه بین‌رشته‌ای در این ارتباط است. چه بسا نادیده گرفتن جنبه‌های اجتماعی فضا و صرفاً توجه به ابعاد فیزیکی و کالبدی آن، باعث ایجاد مسائل و مشکلاتی شود که جبران‌ناپذیر باشد. بدون در نظر گرفتن این اصل، برنامه‌ریزی‌ها به نتایج مطلوب و کارکردی خود نمی‌رسند. آنچه در این زمینه حائز اهمیت است نقش سیاستگذاران و برنامه‌ریزان شهری است، این کتاب با رویکرد اجتماعی در کنار رویکردهای کالبدی منبع

مهمی برای علاقمندان به این حوزه فراهم می‌کند و با تاکید بر جنبه‌های اجتماعی فضا در کنار سایر جنبه‌ها، می‌تواند مبنایی برای اتخاذ تصمیم‌گیری‌های درست در شهر باشد.

محمد حسین بوچانی

مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران

www.ketab.ir